

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ВТОР ОДДЕЛ

СЛУЧАЈ КОСТОВСКИ против СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

(Апликација бр. 23773/17)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

7 јуни 2022

Оваа пресуда е конечна но може да биде предмет на редакциски измени.

Во случајот Костовски против Северна Македонија,

Европскиот суд за човекови права (Втор оддел), заседавајќи во Совет составен од:

Branko Lubarda, *Претседател,*
Jovan Plevski,
Diana Sârcu, *судии,*

и Hasan Bakirci, *Секретар на оддел,*

Земајќи ги предвид:

апликацијата (бр. 23773/17) против Република Северна Македонија поднесена пред Судот според член 34 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основни слободи („Конвенцијата“) на 20 март 2017 година од страна на Македонец/државјанин на Република Северна Македонија, г. Љупчо Костовски, роден во 1954 година и живее во Скопје („апликантот“), кој пред Судот бил застапуван од страна на г. З. Величкоски, адвокат кој работи во Скопје;

одлуката да се извести Владата на Република Северна Македонија („Владата“), застапувана од страна на нејзиниот Агент, г-ѓа Д. Цонова, за жалбените наводи во врска со член 6 § 1 од Конвенцијата и член 1 од Протоколот бр. 1 кон Конвенцијата, и остатокот од апликацијата да се прогласи за недопуштен;

Расправајќи на нејавна седница на 17 мај 2022 година,

Ја донесе следнава пресуда, која била усвоена на тој датум:

ПРЕДМЕТ НА СЛУЧАЈОТ

1. Случајот се однесува на жалбени наводи на апликантот по член 6 § 1 од Конвенцијата во врска со отсуство на усна расправа во прекршочна постапка против апликантот и одбивањето на домашните власти да прифатат докази, како и жалбени наводи во светло на член 1 од Протоколот бр. 1 дека мерките кои биле преземени во врска со прекршочната постапка биле прекумерни.

2. На 15 октомври 2014 година, патувајќи со автомобил кон Србија заедно со неговиот син, апликантот бил сопрен на граничниот премин од страна на царински службеници во тужената држава. По претрес на апликантот, царинските службеници пронашле 11.100 евра. Во согласност со релевантните домашни правни инструменти според кои се пропишани условите за внесување или изнесување од државата на готовина во девизи или чекови, како и за дозволения износ, 2.000 евра му биле вратени на апликантот, а преостанатата сума од 9.100 евра била привремено одземена. Апликантот го потпишал записникот за претрес и заплена на парите, изготвен од страна на царинскиот орган и поднел изјава во која ја опишал неговата верзија за настанот.

3. Истиот ден, царинскиот орган повел прекршочна постапка против апликантот за обид без дозвола и непријавено да пренесе парични средства од царинската територија на тужената држава. На 29 октомври 2014 година, апликантот поднел одговор во кој тврдел дека парите ги пријавил на граница. Како доказ приложил писмена изјава од неговиот син кој го придружувал, сметка од менувачница за износ од 8.000 евра, договор за продажба на возило и потврда за невработеност. Истиот ден, тој поднел барање до царинскиот орган да одржи усна расправа на која тој ќе може да се соочи со службениците кои биле присутни на настанот на 15 октомври 2014 година и да ги потврди како доказ видео-записите од безбедносната камера на граничниот премин кои се чуваат триесет дена. Но, царинскиот орган не одговорил на неговото барање.

4. На 19 март 2015 година, во прекршочната постапка царинскиот орган утврдил дека апликантот извршил девизен прекршок на начин што не пријавил 9.100 евра при напуштањето на државата. Царинскиот орган го конфискувал тој износ и му изрекол парична казна од 1.500 евра. Во својата одлука, царинскиот орган одбил да ја земе предвид сметката од менувачницата (види параграф 3 погоре) врз основа на тоа дека апликантот требало истата да ја претстави при преминување на границата. Царинскиот орган не одговорил на барањето на апликантот од 29 октомври 2014 година.

5. Апликантот ја оспорил наредбата за конфискација покренувајќи управен спор. Тој се пожалил, *inter alia*, на отсуството на усна расправа пред царинскиот орган и на фактот дека тој го занемарил неговото барање да ги прими како доказ видео-записите од безбедносната камера на граничниот премин.

6. На 11 февруари 2016 година, Управниот суд ја поништил одлуката на царинскиот орган. Судот не се осврнал на жалбениот навод на апликантот дека царинскиот орган не одговорил на неговото барање од 29 октомври 2014 година, но утврдил дека не било потребно да му се конфискува целата сума на пари која му била одземена, бидејќи апликантот поднел валидна сметка од менувачница која требало да биде земена предвид.

7. По жалбите поднесени од апликантот и од Јавниот Обвинител, на 21 септември 2016 година Вишиот управен суд со конечно решение ја одбил тужбата на апликантот. Истиот ја потврдил одлуката на царинскиот орган од 19 март 2015 година (види параграф 4 погоре). Го одбил жалбениот навод на апликантот во врска со тоа дека Управниот суд не одржал усна расправа врз основа на тоа дека случајот не ги исполнувал законските критериуми за одржување расправа - односно, немало потреба со оглед дека предметот во управниот спор не бил сложен и комплексен и тоа не било неопходно заради подобро утврдување на фактичката состојба. Тој понатаму утврдил и дека

апликантот требало да ги пријави парите и да ја приложи сметката од менувачницата при преминување на границата. Во врска со жалбениот навод за одбивањето да се ценат видео-записите како доказ, истиот суд утврдил само дека тоа барање било неосновано; не се осврнал на жалбениот навод на апликантот дека царинскиот орган го занемарил неговото барање од 29 октомври 2014 година.

ОЦЕНКА НА СУДОТ

I. НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕН 6 § 1 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

8. За почеток, Судот воочува дека случајот се однесува на царинска постапка, која не припаѓа на традиционалните категории на кривичното право. Иако од страна на Владата немаше поднесено приговор за допуштеност во врска со ненадлежност *ratione materiae*, ова прашање влегува во надлежноста на Судот и тој не е спречен да го испита по сопствена иницијатива (види *Buzadji v. the Republic of Moldova* [GC], бр. 23755/07, § 70, 5 јули 2016).

9. Земајќи ги предвид критериумите кои треба да се засметаат во проценката за применливоста на кривичниот аспект на членот 6 (види *Jussila v. Finland* [GC], бр. 73053/01, §§ 30-38, ECHR 2006-XIV, со понатамошни референци), како и околностите на случајов, особено видот на прекршокот и казнивата цел на мерките применети спрема апликантот (види параграф 4 погоре), Судот смета дека членот 6 е применлив според неговиот кривичен аспект. Тој понатаму забележува дека жалбените наводи на апликантот по оваа одредба не се очигледно неосновани во рамки на значењето на членот 35 § 3 (а) од Конвенцијата, ниту пак се недопуштени по било која друга основа. Според тоа, мора да бидат прогласени за допуштени.

10. Општите принципи во врска со правото на усна расправа загарантирани со членот 6 § 1 се сумирани во *Özmurat İnşaat Elektrik Nakliyat Temizlik San. ve Tic. Ltd. Şti. v. Turkey* (бр. 48657/06, §§ 27-30, 28 ноември 2017). Општите принципи во врска со „правичноста“ на собирањето и разгледувањето на докази како што гарантира членот 6 § 1 се сумирани во *Moreira Ferreira v. Portugal* (бр. 2) ([GC], бр. 19867/12, §§ 83-84, 11 јули 2017) и *Mirilashvili v. Russia* (бр. 6293/04, §§ 161-63, 11 декември 2008).

11. Најпрвин, осврнувајќи се на жалбениот навод на апликантот во врска со неодржувањето од усна расправа, Судот забележува дека претходно има прифатено дека во случаи како сегашниот може да нема потреба од усна расправа (види *Jussila*, цитиран погоре, § 43). Штом е така, целта на барањето на апликантот за расправа била за соодветно да се воспостават фактичките околности на неговиот случај. Особено,

тој ги оспорил фактите како што ги претставиле царинските службеници и тврдел дека ги пријавил парите на царина. Судот исто така забележува дека записникот од претресот, потпишан од страна на апликантот, не содржел информации во врска со тоа каде и како биле најдени парите, факт кој може да се гледа како да дава дополнително оправдување на аргументот на апликантот дека му било потребно лично да се соочи со службениците на расправа. Сепак, ниту царинскиот орган ниту Управниот суд не го уважиле неговото барање за расправа. Барањето за прв пат било спомнато од страна на Вишиот управен суд во конечната одлука за случајот, која апликантот не можел понатамошно да ја обжали. Како резултат на тоа, царинските службеници не биле никогаш испитани во текот на постапката.

12. Понатаму, Судот смета дека отсуството на усна расправа пред царинскиот орган и фактот дека казната и наредбата за конфискација изнесувале вкупно 10,500 евра биле додатни причини зошто била потребна расправа, и тоа примарно пред Управниот суд како првостепен суд (види, *mutatis mutandis*, *Özmurat İnşaat Elektrik Nakliyat Temizlik San. ve Tic. Ltd. Şti.*, цитиран горе, § 30). Така што, иако е точно дека околностите на разгледуваниот случај не биле особено комплексни, Судот смета дека имало прашања кои, според принципот на правично судење, не можеле прописно да бидат разрешени без усна расправа и дека, додатно, домашните судови не се осврнале прописно на причините поради кои апликантот побарал усна расправа.

13. Судот сега ќе се осврне кон жалбениот навод на апликантот во врска со одбивањето да се разгледаат како доказ видео-записите од граничниот премин. Тој повторува дека допуштливоста на доказите или на начинот на кој требале тие да бидат проценети се прашања кои главно треба да ги регулира државното право и државните судови, и нормално Судот нема да ја стави во прашање проценката на државните судови, освен ако нивните заклучоци може да се сметаат за произволни или очигледно неразумни (види *Moreira Ferreira*, цитиран горе, § 83). Истовремено, тој повторува дека пресудите на судовите и трибуналите треба соодветно да ги наведат причините на кои се засновани (*ibid.*, § 84). Во сегашниот случај, Судот не може да го занемари фактот дека барањето на апликантот од 29 октомври 2014 година, во кое тој побарал, *inter alia*, видео-записите да бидат разгледани како доказ, во ниеден момент не било споменато од страна на царинскиот орган или од управните судови (види параграфи 4, 6 и 7 погоре). Иако Владата аргументираше дека неприфаќањето за доказ на видео-записите кои немале звук, било компензирано со тоа што на апликантот му била дадена можност да го изнесе својот случај во писмените поднесоци и да ги оспори доказите против него, такви причини не биле наведени од домашните судови во нивните одлуки, и

според тоа Судот не може да ги земе предвид (види, *mutatis mutandis*, *Paliutis v. Lithuania*, бр. 34085/09, §§ 45 и 47, 24 ноември 2015).

14. Претходниве согледувања се доволни да му дозволат на Судот да заклучи дека домашните власти не успеале да дадат соодветни причини за одбивањето на барањата на апликантот за одржување на усна расправа и за примање на видео-записите од граничниот премин како докази, со тоа потфрлајќи во исполнувањето на обврските според член 6 § 1 од Конвенцијата.

15. Според горенаведеното, постоела повреда на оваа одредба.

II. НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕН 1 ОД ПРОТОКОЛОТ БР. 1 КОН КОНВЕНЦИЈАТА

16. Апликантот исто така поднел жалбени наводи според член 1 од Протоколот бр. 1 кон Конвенцијата. Земајќи ги предвид фактите на случајот, поднесоците на страните и неговите заклучоци погоре, Судот смета дека ги има испитано главните правни прашања покренати во апликацијата. Според тоа, тој смета дека нема потреба да се даде засебно одлучување за преостанатиот жалбен навод на апликантот (види *Centre for Legal Resources on behalf of Valentin Câmpeanu v. Romania* [GC], бр. 47848/08, § 156, ECHR 2014).

ПРИМЕНА НА ЧЛЕН 41 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

17. Апликантот побара 9.100 евра како надомест за материјална штета, 4.000 евра како надомест за нематеријална штета и 1.052 евра како надомест за трошоците и издатоците настанати пред Судот.

18. Владата ги оспори овие барања.

19. Судот не утврди каузална поврзаност помеѓу утврдената повреда и наводната материјална штета. Особено, тој не може да претпоставува за резултатот на прекршочната постапка доколку не се случела повредата на член 6 § 1 од Конвенцијата (види, на пример *Mitrinovski v. the former Yugoslav Republic of Macedonia*, бр. 6899/12, § 56, 30 април 2015). Според тоа, ова барање се одбива. Сепак, на апликантот му се доделуваат 3.600 евра како надомест за нематеријална штета, плус било кој данок кој може да биде наплатен.

20. Земајќи ја предвид документацијата со која располага, Судот смета дека е разумно на апликантот да му се доделат 850 евра за покривање на трошоците и издатоците за постапката пред Судот, плус било кој данок кој може да му биде наплатен.

ОД ОВИЕ ПРИЧИНИ СУДОТ, ЕДНОГЛАСНО,

1. *Ја прогласува* апликацијата за допуштена;
2. *Смета* дека постоела повреда на членот 6 § 1 од Конвенцијата;
3. *Смета* дека нема потреба да се разгледува жалбениот навод според член 1 од Протоколот бр.1 кон Конвенцијата;
4. *Смета*
 - (а) дека државата која одговара треба да му ги исплати на апликантот, во рок од три месеци, следниве суми, конвертирани во македонски денари според курсот кој важи на денот на исплатата:
 - (i) 3,600 евра (три илјади и шестотини евра), плус било кој данок кој може да биде наплатен, како надомест за нематеријална штета;
 - (ii) 850 евра (осумстотини и педесет евра), плус било кој данок кој може да биде наплатен, како надомест за трошоците и издатоците;
 - (б) дека од истекувањето на гореспоменатите три месеци до исплатата, на горенаведениот износ ќе се плаќа затезна камата со стапка еднаква на најниската каматна стапка при позајмување на Европската Централна Банка за односниот период, плус три процентни поени;
5. *Го одбива* остатокот од барањето на апликантот за правично задоволување.

Изготвено на англиски и објавено во писмена форма на 7 јуни 2022 година, согласно Правилото 77 §§ 2 и 3 од Правилникот на Судот.

Hasan Bakirci
Секретар

Branko Lubarda
Претседател